

זמני השבת

כניסת שבת: 16:16

יציאת שבת: 17:23

זריחה: 05:57

הפטרה: "ואשה אחת"
(מלכים ב', פרק ד', א')

פתחה של גן עדן

ישיבת ההסדר
בית שאן

איך הוא דומה לי!
לא?

לב אבות על בנים

ביתי

הוא ביתך

דרך מצוותך

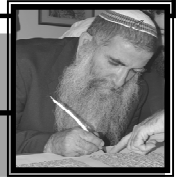
הקב"ה מול

בשר ודם

מאורות הישיבה

בשעה טובה, העלון חוזר להופיע, לאחר תקופה ארוכה של הפסקה עקב קשיים כספיים. נשמח ונודה למי שייתן חסות להוצאת העלון ולהקדישו לרפואת או לעילוי נשמת. לפרטים נא לפנות למזכירת הישיבה - שרה בטל': 0542666104

"התהלך לפני והיה תמים"

הרב שלמה שושן ראש-הישיבה

האדם בטבעו הוא יצור חברתי, ונטייה זו מביאה אותו לעשות מעשים שיביאו לקרבה בינו לבין הסובבים אותו. כך גם לימדונו חז"ל – "לעולם תהא דעתו של אדם מעורבת עם הבריות" (כתובות י"ז, ע"א).

אלא שבנטייה זו טמונה סכנה, שמתוך רצון למצוא חן בעיני הסביבה יעשה האדם מעשים שאינם ראויים, ואפילו הוא עצמו אינו שלם עימם, אך בכל זאת יעשה אותם כי זו הציפייה של האנשים הסובבים אותו. הדברים מקבלים משנה תוקף, כאשר מדובר באנשים שתפקידם ומעמדם, תלויים בבחירת הציבור אותם, שאז יש סכנה גדולה יותר לשיקול דעת מוטעה ומתחנף לציבור, במקום מחויבות לערכים ולאמת.

אברהם אבינו, כאשר נצטוו לעשות לעצמו ברית מילה ולכרות ברית קודש בגופו עם בורא העולם, חשש שמא בכך הוא מבדיל את עצמו מכל הסובבים אותו והם ירצו להתרחק ממנו. אברהם מיועד להיות "אב המון גויים" ולקרב אותם לאמונה בבורא עולם ולהביאם לעשיית צדק ומשפט, והבדלה גופנית שכזו יש בה לכאורה התנשאות שתגרום להם כעס והתרחקות מאברהם אבינו (כך עפ"י מדרש רבה).

תמיהה נוספת יכולה להיות בעשיית ברית מילה שבה אנו חותכים חלק מבשרו של האדם, שיש בכך לכאורה פגיעה בשלמות של האדם כפי שנברא ע"י הקב"ה. כך באמת תמה טורונסופוס הרשע ושאל את רבי עקיבא על-כך שברית המילה היא לכאורה דבר מוזר ומוטעה, שהרי הקב"ה ברא את האדם מושלם ואם היה באמת רוצה בברית המילה היה האדם נולד מהול? ר' עקיבא ענה לו שהקב"ה נתן לישראל את המצוות כדי לצרף בהן את הבריות כלומר לזקק ולטהר אותם ע"י עשיית המצווה (מדרש תנחומא פרשת תזריע).

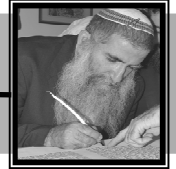
כשהקב"ה מצווה את אברהם על המילה הוא אומר לו – "התהלך לפני והיה תמים". כלומר דווקא המילה עושה אותך תמים ושלם. שמו של אברהם אבינו לפני עשיית הברית היה אברם – כלומר אב גדול אבל עדיין אב רק של משפחתו וקרוביו. לאחר הברית שונה שמו לאברהם – "כי אב המון גויים נתתיך". האות ה' שהתווספה לאברהם אבינו רומזת למילה "המון" שעכשו אחרי ברית המילה תהפוך להיות אב של המון גויים ולא רק אב של משפחתך.

כלומר לא רק שכריתת ברית המילה אינה מרחיקה את אברהם מכל הגויים, אלא להיפך רק בזכותה הוא יכול להיות אב המון גויים שמקרב אותם לאמונה. ולא רק שברית המילה איננה מחסרת ופוגמת בשלמותו של אברהם, אלא אדרבה רק לאחר ברית המילה הופך אברהם לתמים ושלם.

ההסבר לדברים נובע מההבדל בין המבט שבו מתבוננים הגויים על העולם למבט השונה שבו אנו מתבוננים מתוך ראייתנו האלוקית ותפקידנו לקרב את הגויים למבט זה. הגויים רואים את העולם הזה וחומריותו כדבר היחיד והמרכזי שקיים, וכל העניינים הערכיים והנפשיים תפקידם לסייע לעולם החומרי להתקיים, מכאן מתפתחות אותן גישות של "תחיה ותן לחיות" ו"אם אינך פוגע באחרים – זכותך לעשות ככל העולה על רוחך" כי העיקר הוא לחיות וליהנות, וכדי שזה יקרה מקימים מערכת חוקים שנועדה לדאוג שאחד לא יפריע לשני, אך אין שום ערכים מוחלטים שמחייבים. כך יוצא שמדי כמה שנים כל הערכים מתחלפים ומדרדרים מדור לדור.

עם ישראל נברא ונבחר לא כדי לשלוט על הגויים, אלא כדי להאיר להם את המבט השלם והעמוק על העולם. העולם החומרי כפי שהוא, הוא עולם חסר, וכל עוד לא יתאחד עם המקור הרוחני המקיימו, לא נוכל לפגוש באמת את כל מה שהעולם מכיל בתוכו.

"דווקא מצוות המילה עושה אותך תמים ושלם"

“המהלך לפני והיה תמים” הרב שלמה שושן ראש-הישיבה

תפקידם של ישראל הוא לשלל את העולם החומרי ולגלות בתוכו את השפע האלוקי. כשם שהגויים לוקחים את הטבע ומשכללים אותו, כך ישראל משכללים את הטבע והחומר ומרוממים אותו לשורשו הרוחני והאלוקי. הקב"ה יצר בנו חיסרון מכוון כדי שבתיקונו נסמל בגופנו את הנקודה האלוקית שנמצאת בנו גם בגוף ולא רק ברוח.

בכך נוכל להבחין שאברהם אבינו לאחר שעשה את ברית המילה, מצפה כל-כך לפגוש אורחים שיוכל לקרבתם כעת יותר לאמונה בה, ולכן אף על פי שזהו יום שלישי למילתו וזה היום הכואב ביותר (כפי שנאמר אצל אנשי שכם – "ויהי ביום השלישי בהיותם כואבים"), הצער של אברהם אינו מהכאב הפיזי, אלא מכך שלא באים אליו אורחים ולא יוכל למלא את שליחותו האלוקית כלפיהם.

כשאנו באים לבחור בשליחי ציבור שניהגו ויובילו את עמנו, עלינו לבחון היטב שאכן שליחים אלו שמים בראש מעייניהם לא רק את הצרכים הפיזיים שגם הם חשובים, אלא בעיקר ומעל לכל את הצרכים הרוחניים והערכיים, הביטחון והכלכלה חשובים, אך הם רק אמצעים ואינם מטרה. מי שעוסק רק בביטחון ובכלכלה ובניין בתים וחומות וכו' – וכלפי נושאים ערכיים ורוחניים אלוקים, רק נותן מס שפתיים או זורק איזו עצם – מתאים אולי להנהגה אצל הגויים אבל לא אצל עם ישראל, שאצלו העניין האלוקי עומד בראש וכל שאר הנושאים הם רק הכלים והאמצעים למימוש. יהי רצון שהקב"ה יעמיד בראשנו אנשי אמת, שונאי בצע יראי אלוקים, שממשיכים את דרכו של אברהם אבינו בתיקון העולם כולו במלכות שדי.

שבת שלום!

מאורות הישיבה

איתמר סבן שיעור ה'

"שוב אשוב אליך כעת חיה והנה בן לשרה אשתך"

וכאשר יצחק נולד כתוב רק "וה' פקד את שרה" ולא כתוב ששב לבקר את אברהם!?

המדרש (בראשית רבה פרשה כ"ט סימן ב) משווה את הבטחת ה' לשרה להבטחת אלישע לאישה השונמת שהבטיח בהפטרנו. (המדרש לא מובא כאן במלואו ורק מתומצת כאן) ושואל: אלישע שהבטיח "למועד הזה כעת חיה את חובקת בן" הדברים התקיימו כהווייתם "ותהרה אשה ותלד בן למועד הזה כעת חיה..." ואילה הקב"ה הבטיח לאברהם שיישוב אליו ולא שב?! הייתכן שבשר דם יצדק מהקב"ה, "האנוש מאלוה יצדק..." (איוב ד')?

עונה המדרש "וה' פקד את שרה כאשר אמר וגו'". ויש לברר מהי אותה פקידה?
הגמ' בראש השנה מלמדת אותנו ש"פיקדונות הרי הן כזיכרונות", אך המהר"ל מלמד שיישנו הבדל בין זיכרון לפקידה. זיכרון הוא דבר עצמי הוא לא מושפע ממה הוא זוכר, פעולה הזכירה הרעה הרי היא כפעולת הזכירה הטובה,

לְבַיְתֵינוּ לְאִיבָא

מרחב נשי יהודי ללימוד ולצמיחה בטבע

מרכז "בינת הלב" שמח להזמין לתוכנית מדרש נשי חוויתי בטבע
נפגש לסדנאות בדרך שבילי הלב, השכל והרגש
יחד נחשוב, ניצור, נלמד ונחווה נושאים הנוגעים בחיי כל אחת מאיתנו

המפגשים בהנחיית:
ד"ר אסתר לב - רפואה משולבת | אימון | פסיכותרפיה יהודית |
לאה חנצ'ינסקי - יועצת ארגונית | מנחת קבוצות ומאמנת איטגרטיבית
אורה שושן - עו"ס ומטפלת משפחתית זוגית | מנחת קבוצות

מפגש הראשון בנושא:
גשם | התגשמות | הגשמה

יתקיים א"ה ביום ראשון י"ט חשוון תשע"ג, 4/11
בעין מודע-עמק המעינות, משעה 19:00-21:30

מחיר היכרות: 80 ש"ח לסדנא (בהרשמה מוקדמת) (100 ש"ח ביום הסדנא)
לפרטים נוספים והרשמה מראש במייל: shvilind@gmail.com
אסתר: 050-5511785 | לאה: 050-5570987 | אורה: 052-7710448

פעולת הזיכרון עצמה היא אותה פעולה. לא כן הפקידה שהיא משתנה לפי המציאות שבה היא נוכחת. אין הפקידה זכירה במחשבה אלא זכירה מעשית, התוודעות לדברים בעת התרחשותם. בצירוף דברי המהר"ל והגמ' בראש השנה נראה שאנו טועים לגבי הפס' "וה' פקד את שרה". אין המילה פקד מלשון ציווי אלא מלשון היפקדות. ה' מופקד על הבטחתו ולא פוקד עליה. כמו, להבדיל, אדם שמופקד על משמרתו שתמיד נוכח עליה. אם כן ישנו הבדל עצום בין הבטחת בשר ודם להבטחתו של הקב"ה. בשר ודם "שהיום קיים ולמחרת מת", כאשר הוא מבטיח הוא רק מחוייב שהדבר יתקיים ולא ללוות את המובטח עד זמן הפירעון לעומתו, כאשר הקב"ה מבטיח אין זה רק לתועלת קיום ההבטחה אלא מאיר את המובטח באור מיוחד של השגחה פרטית. לכן הביטוי "שוב אשוב אליך" אינו אומר ש"עכשיו אנחנו נפרדים – ניפגש בעוד שנה" אלא, שנינו צועדים יחד, הקב"ה מלווה את אברהם, עד זמן קיום ההבטחה.

לב אבות על בנים

הרב אלישע ינון

על מנת לחנך כראוי כדאי לעסוק בראש ובראשונה בדברי החכם מכל אדם שלמה במשלי פרק כב פסוק ו: "חנך לנער על פי דרכו גם כי יזקין לא יסור ממנה". פסוק זה ידובר עליו הרבה, אך השבוע נעסוק במה שאינו כתוב בפסוק זה.

יסוד הפסוק הוא שהמחנך האמיתי הרוצה להנחיל את החינוך חייב לדעת שהמתחנך לא אמור בשום אופן להמשיך את דרכו התכנית והחיצונית של המחנך. כל אב ואם, בתוך תוכם פנימה יש להם תחושה שבנם יהיה ממש בנם, רק אם הוא ימשיך את מעשיהם או את דרכם. הדרישה שבאופן חיצוני, או באופיו של הילד יהיה דומה לאב או לאם היא דרישה שבתהליך החינוך יש לה המון השלכות, וממילא גם מולידה המון טעויות.

אברהם אבינו בפרשת לך לך עובר תהליך של ברור זה באופן עמוק. בתחילה, חושב אברהם שהדימיון החיצוני הוא אמור להמשיך את דרכו. לכן כאשר הקב"ה מבטיח לו זרע שירש אותו, מציע אברהם "הן לי לא נתתה זרע והנה בן ביתי יורש אתי". אברהם מסתפק בדמשק אלעזר כממשיך דרכו. מדוע? מפני שהעבד בתקופת התורה היה עושה בדיוק מה שרבו עושה. היה ממש חיקוי טוב לרבו. לא הייתה בחירה אמיתית לעבד, אלא כל מה שמחליט האדון העבד היה מחקה אותו. לצורת חיים כזו אברהם מייחס את המילה "בן ביתי" היינו גם זה בן. החשיבה של כל הורה בתחילה, שבנו אמור להיות דומה לו מבחינה מעשית וחיצונית היא יצירה טבעית של התחושה של "בן", כלומר המשכיות לבית שאני בניתי. ואכן מיד כשילד נולד ניתן לראות שהעסק המרכזי של המשפחה הסובבת הוא – למי הילד דומה? לאבא או לאמא? כלומר, יש נטייה טבעית מיד לשייך אותו על פי הדימיון החיצוני שלו. עם הזמן כאשר הוא עדיין ילד קטן, ולא יודע לבחור, ההורים אומרים לו מה לעשות לפי הבנתם את האמת והדרך הנכונה. כאשר הוא ינסה את מזלו בדרכים אחרות, להורים יהיה קשה בסיבה טבעית להשלים עם העצמאות וחוסר הדמיון שהולך ונוצר.

הדרישה לדמיון חיצוני של המעשים הוא דחף עמוק של ההורים, שעל מנת לחנך את ילדם כמו שצריך הם צריכים להשתחרר ממנו. גם אם הילד צריך לעשות מעשים טובים, הוא צריך לעשות אותם לא מפני שהוא צריך להיות דומה לי ולכן אני לוחץ עליו על מנת לקבל את התוצר המעשי, אלא מפני שהטוב טבוע בנפשו, וממילא הוא ירצה.

נשמח לקבל כל סוג של פנייה במייל המערכת -

בכתובת: p.s.ganeden@gmail.com ובאתר הישיבה: www.yhbs.022.co.il

דרך מצוותך

הרב איתמר שמאי

הכנסת אורחים

בפרשות הקרובות אין ציווי מפורש על מצוות לכן נעסוק במצוות הקשורות לפרשה. בתחילת הפרשה התורה מתארת בפירוט את הכנסת האורחים של אברהם. למרות שעוברי האורח נראים לאברהם כערבים הוא רץ לקראתם ביום השלישי למילתו. אברהם מזדרז מאוד במצווה זו: וימהר אברהם, ויאמר מהרי, ואל הבקר רץ אברהם. חז"ל בגמרא בשבת לומדים מאברהם אבינו את מעלתה הגדולה של מצוות הכנסת אורחים 'גדולה הכנסת אורחין מהקבלת פני שכניה' אברהם ימעדיף לקבל את אורחיו ועל כן 'עוזב את הקבי"ה שבא לבקרו. מדוע מעלת הכנסת אורחים כל כך גבוהה? המהרי"ל מסביר שאדם שמכניס אורח לביתו מכבד את צלם אלוקים שבאורח, הוא לא עושה לאורח טובה נקודתית אלא ממלא את כל צרכיו של האורח - מכניסו לביתו מאכילו משקהו ומציע לו מיטה וכרית וכדו'. הכנסת אורחים מביאה לידי ביטוי את הכבוד לאדם כאדם לרצונותיו וצרכיו. לא רק לתת לו צדקה ולהיפרד ממנו אלא להתפנות אליו לכל אשר יידרש. להבין שלאורח יש ייחודיות בעולם שאין לאף אדם אחר ועל כן מגיע לו יחס מיוחד. הרמב"ם על פי הגמרא בסוטה מוסיף שיש חובה ללוות את האורח – ישכר הלויה מרובה מן הכל, והוא החק שחקקו אברהם אבינו ודרך החסד שנהג בה, מאכיל עוברי דרכים ומשקה אותן ומלוה אותן... אמרו חכמים כל שאינו מלוה כאילו שופך דמיס האורח יוצא מן העיר להמשך דרכו, הדרך מועדת לסכנות, החיים אינם יציבים והאדם ההולך בדרך חשוף ואיננו מוגן. בדרך האדם לבד ועל כן הוא צריך שמירה. ממשיך המהרי"ל ומסביר שהליווי מביע את הכבוד לצלם אלוקים שבאדם. האורח הוא לא סתם אחד שלאף אחד לא אכפת לאן הוא הולך ומה יקרה לו אלא המארח שותף איתו ביציאה לדרך ודואג לשלמו. הליווי גורם לאדם לא להיפלט אל דרכו לבד אלא הוא קשור במארחיו וחלק מהם. הכבוד שהוא קיבל כאורח ממשיך איתו הלאה, חייו בעלי משמעות והסביבה מגלה בו עניין. ולכן מי שלא מלווה כאילו שופך דמים מכיוון שהוא גוזל מהאדם את ערך חייו הבסיסי כבעל מקום וכבוד בתוך החברה, מבטל ממנו את צלם אלוקים שבו. יהי רצון שנשכיל לתת לכל אחד מהאנשים החיים בינינו את מקומו וכבודו והשכינה תשרה בתוכנו.

חידודין חידודין

3. חידת רש"י: עבודה זרה, גילוי עריות ושפיכות דמים זה מצחיק?! ("כ"א, ט')	1. מי הצחיק אך לא צחק, ואינו שש למרחק, אשתו ניצבת מאחוריו, והוא אב לנכדיו. (יש למצוא את הדמות המסתתרת ולהסביר כל משפט)
בין הפותרים נכונה יוגרל שיעיר אחד לה' ושעיר אחד לעזאזל	2. מה ההבדל בין האמירה של אברהם "חלילה לך... להמית צדיק עם רשע" ("י"ח, כ"ה) לאמירה של אבימלך "הגוי גם צדיק תהרוג" (כ, ד')?
התשובות במהופך בדף האחרון	

